

zna i zbunjujuća. U nedostatku filozofske literature prijevod ove knjige bio bi dobrodošao u hrvatskoj znanstvenoj stvarnosti kao veoma vrijedno i potrebno izdanje.

Cecilija Šestak

Blaženko Juračić, *O Crux, ave, spes unica: Misterij Muke i zapovijed ljubavi. Skladbe za Veliki tjedan*, Verbum, Split, 2015, 178 str.

Autor ove knjige (zapravo zbirke skladbi, pjesmarice) mo. Blaženko Juračić naš je mladi izuzetno nadareni glazbenik koji je 2004. godine magistrirao iz kompozicije na »Papinskom institutu za crkvenu glazbu u Rimu« (Pontificium Institutum Musicae Sacrae). U zvanju docenta zaposlen je na »Umjetničkoj akademiji« Sveučilišta u Splitu a surađuje s više glazbenih ansambala u Splitu. Član je nekoliko glazbenih udruga i dobitnik je brojnih nagrada za svoja glazbena ostvarenja.

Knjiga, zapravo skladateljsko djelo, pod naslovom »O crux, ave, spes unica: misterij muke i zapovijed ljubavi«, koje je izdala izdavačka kuća Verbum, sadržava parafraze različitih vrsta jednoglasnih gregorijanskih melodija Velikoga tjedna (himana, sekvencija, antifona, psalama).

Uz notne zapise knjiga uključuje i četiri recenzentska mišljenja. Recenzeti prof. dr. sc. Ivica Žižić, prof. dr. sc. Davorka Radica, mag. Jelica Valjalo Kaporelo te dr. sc. Vito Balić notne zapise mo. Juračića s velikim pohvalama preporučuju na proučavanje i izvođenje. Sam autor svoje stvaralačko nadahnuće otkriva riječima: »Ove skladbe podsvjesno nose u sebi sintetičnost liturgijskih tekstova s umjetničkim izrazima naznačenih u gregorijanskim parafrazama u simbiozi s glazbenim simbolima, uranjajući u kontemplaciju Otajstva Kristove

muke, smrti i uskrsnuća, uvodeći nas u pobožnost koja se na liturgijskom vrelu napaja sa izvora Euharistije i Božje Riječi.« (str. 13)

Glazbeno stvaralaštvo mo. Blaženka Juračića izvire, dakle, iz kontemplacije Otajstva Kristove muke, smrti i uskrsnuća. U podnožju te glazbe zvuče drevni gregorijanski napjevi. Posebnu vrijednost Juračićevom djelu daje vidljiva vezanost na tradiciju te vrste glazbe.

Juračić gregorijanske napjeve na osnovi jednostavnog monodijskog principa, a u modernom stilu, proširuje i ukrašava sve do složenih polifonih tehnika u vokalnom i instrumentalnom slogu. Tako su njegova djela zapravo »pasioniski ciklus« (30 skladbi) na latinskome i hrvatskome jeziku, različitih glazbenih oblika, za različite sastave i načine izvedbi raspoređena u sedam cjelina a koje prate ključne događaje u Isusovu zemaljskom životu: Ulazak u Jeruzalem, Dan večere Gospodnje, Muku, Raspeće te Otpjevni psalmi Velikoga tjedna i korizmenih nedjelja liturgijske godine A prema ovome sadržaju:

HEBDOMADA SANCTA / VELIKI TJEDAN (str. 13–32)

1. Hosanna Filio David (Hosana Davidovu Sinu), za scholu cantorum i orgulje

2. Christus factus est (Krist postade poslušan), za mješoviti zbor

3. Domine, tu mihi lavas pedes? (Gospodine, zar ti meni da pereš noge?), za mješoviti zbor

4. Maneant in vobis (Neka ostanu u vama) mješoviti zbor

AD LITURGIAM EUHARISTICAM / MISA VEČERE GOSPODNJE (str. 33–50)

5. Ubi caritas (Gdje je ljubav), za mješoviti zbor i sopran solo

6. Ubi caritas (Gdje je ljubav), za četveroglasni muški zbor

AD TRANSLATIONEM SS. SACRAMENTI / PRIJENOS PRESVE-

TOGA OLATARKOG SAKRAMENTA (str. 51–56)

7. Pange lingua, za troglasni mješoviti zbor

8. Usta moja, za troglasni mješoviti zbor

IN HONOREM SS. SACRAMENTI / PRESVETOMU OLTARSKOM SAKRAMENTU (str. 57–66)

9. Ave, verum (Zdravo, tijelo), za mješoviti zbor

10. Adoro te, za mješoviti zbor

11. Klanjam ti se, za mješoviti zbor

ADORATIO SANCTAE CRUCIS / KLANJANJE SVETOM KRIŽU (str. 67–76)

12. Ecce lignum Crucis (Evo drvo Križa), za scholu cantorum i gudački kvartet

13. Adoramus te, Christe (Klanjamo ti se, Kriste), za troglasni ženski zbor i orgulje

TEMPORE PASSIONIS / VRIJEME MUKE GOSPODNJE (str. 77–150)

14. Molitva u Getsemanskom vrtu (Oratio in Gethsemani), za dva violončela

15. Sedam posljednjih Kristovih Riječi na križu (Septem ultima Verbe Christi in cruce), za gudački kvartet

16. Polaganje u grob (Impositio in sepulchrum), za dva violončela

17. Stabat Mater (Stala Majka), za mješoviti zbor i gudački kvartet

18. Stala Majka, za troglasni ženski zbor

19. O Crux, ave, spes unica (Zdravo, Križu, nado jedina), za mješoviti zbor

PSALMI U VELIKOM TJEDNU (I KORIZMENIH NEDJELJA GODINE A) (str. 151–176)

20. Smiluj mi se, Bože (Pepelnica, Ps 51)

21. Smiluj nam se, Gospodine (1. korizmena nedjelja, Ps 51)

22. Neka dobrota tvoja, Gospodine (2. korizmena nedjelja, Ps 23)

23. Ako danas glas mu čujete (3. korizmena nedjelja, Ps 95)

24. Gospodin je pastir moj (4. korizmena nedjelja, Ps 23)

25. U Gospodina je milosrde (5. korizmena nedjelja, Ps 130)

26. Bože moj (Cvjetnica, Ps 26)

27. O ljubavi tvojoj, Gospodine (Veliki četvrtak — misa posvete ulja, Ps 89)

28. Čaša blagoslovna (Veliki četvrtak — Misa večere Gospodnje, Ps 116)

29. Oče, u ruke tvoje (Veliki petak, Ps 31)

30. Tužaljka patnika (Ps 69)

U svojem nutarnjem ustroju i estetskoj emociji, Juračićeva se glazba ozbiljuje kao poetična sveza lijepoga i svetoga koje u liku Krista raspetoga i uskrsloga poprima svoju punu istinu i svoju istinsku ljepotu. Pritom je glazbeno nasljeđe 21. stoljeća, kako je u svojoj recenziji primjetila prof. dr. sc. Davora Radica uključio u gregorijansku tradiciju i duhovnost. »U prvom planu psihološke razine skladbi neizostavno je suprotstavljano disonantnog i konsonantnog, transcendirajući u odnos muke i uskrsnuća, (glazbeni) događaj koji nije završen, nego je proces koji se uvijek iznova događa, poput nikad dovršenog evolucijskog puta samog glazbenog materijala, koji i od skladatelja i od slušatelja traži nove dimenzije mentalne i duhovne spoznaje.« (str. 6)

O vrijednostima melodijskoga sklopa i kompozicijske tehnike gregorijanskih parafraza u funkciji duhovnosti u skladateljskom opusu mo. Juračića mag. Jelica Valjalo Kaporelo piše: »U sedmerostavačnoj skladbi *Sedam posljednjih Kristovih riječi na križu* za gudački kvartet skladatelj produbljuje teološke misli glazbenim citatima iz gregorijanskih napjeva: u II. stavku koristi citat iz sekvencije *Dies irae* (*Qui Mariam absolvisti et latronem exaudisti...*) te gregorijanske dijelove iz *mise pro defunctis* — *Ego sum resurrectio et vita* i *Chorus*

angelorum te suscipiat u IV. stavku javlja se tema *Puče moj i Hagios o Theos*; u VI. *Stabat mater dolorosa* i *Consumatum est te Agnus Dei* iz XVII. gregorijanske korizmene mise, a u VII. stavku *Tenebrae factae sunt*. Lajtmotiv ove skladbe jest Kristov zaziv *Oče (Abba)*, koji je predstavljen tonskim nizom *abba* (isti zaziv skladatelj koristi u prvom temi skladbe *Molitva u Getsemanskom vrtu* za dva violončela te u instrumentalnom uvodu *Stabat mater*). Svi su stavci u dvodijelnom glazbenom obliku (*abba*) i imaju po 33 takta, što simbolizira broj godina Isusova života na zemlji. Broj 7 latentno se provlači i sekvencijom *Stabat mater* za mješoviti zbor i gudački kvartet gdje početnih 7 taktova instrumentalnog uvoda tumači 7 mačeva boli koji su proboli Majčino srce. Sve slike muke poput pribijanja ruku, zabijanja čavala, razvlačenja tetiva, pribijanja nogu, lupanja, jecanja Majke do Krista na križu (prisutne u djelu *Adoratio sanctae crucis* za *scholu cantorum* i gudački kvintet) ostvarene su različitim tehnikama sviranja na gudačkim instrumentima — instrumentariju koji posjeduje najviše artikulacijskih mogućnosti.« (str. 7–8)

Glazbeno nadahnuće mo. Blaženka Juračića dolazi iz duboke i proživljene duhovnosti. On u njoj nalazi »izvor svega onoga najboljega za život u punini«. O tome svjedoči i sam autor u razgovoru s dr. sc. Vitom Balićem: »Poslije svete pričesti obuzimaju me harmonije žive Riječi. Potaknut tim iskustvom želim u svojim djelima iskazati tu istu harmoniju. Koliko uspijevam, ne znam, jer glazbu doživljavam kao simbol kojemu mi pridajemo značenje. Zato sam koji put 'hrabro' jednostavan, jer kroz tu jednostavnost iskazujem prema vani puninu osjećaja koju nosim u sebi.« (str. 9)

Može se reći da je glazba mo. Blaženka Juračića na tragu »sinteze glazbenoga i teološkoga sadržaja«, stavljena u »određeni kontekst koji odgovara sadr-

žaju Riječi«, pri čemu je Riječ promatrana kao »nešto više od informacije«. Juračić, naime, drži bitnim za svoju glazbu djelotvorni odnos s Riječi, koji opisuje kroz Logos — Dialogos, te je svjestan kako bi izvodači i slušatelji (ili sudionici u liturgiji) trebali imati »osjećaj za sakralno u interpretaciji«.

Svakako, glazbena vrijednost Juračićeva opusa počiva u velikoj mjeri na vjerskom iskustvu koje pripada skladatelju, izvodaču i slušatelju. Knjiga–pjesmarica »O crux, ave, spes unica: misterij muke i zapovijed ljubavi« je djelo koje otkriva prirodu umjetničkoga izražavanja i zvučne molitve. U njoj je sadržana umjetnost prožeta duhovnošću. Upravo je u tome njezina vrijednost, originalnost i dubina. Mladome pak autoru sve pohvale. S radošću očekujemo i njegova buduća djela.

Katarina Koprek

Tihomir Prša, Ruža s. Domagoja Ljubičić, Ines Fočić, Život obilježen križem i glazbenom umjetnošću. Matija pl. Ivšić (1894.–1963.), Hrvatsko društvo crkvenih glazbenika, Zagreb, 2014, 327 str.

U slobodnoj i neovisnoj Hrvatskoj dobili smo posljednjih dvadesetak godina tri monografije o hrvatskim svećenicima–glazbenicima, mučenicima iz vremena komunističke vladavine: o kapucinu Anzelmu Canjugu, franjevcu Kamilu Kolbu i svećeniku zagrebačke nadbiskupije Matiji Ivšiću. Sva su trojica bili osuđeni na dugogodišnje robije (o. Canjuga je u zatvoru i umro) iz posve ideoloških razloga. Spadali su u niz svećenika i redovnika koje su »osloboditelji« osudili i zatvarali. Željeli su na taj način oslabiti Crkvu i napokon je